№ 99 Ausgabe B.

ГОМАН

Цэна с перэсылкай і дастаукай да хаты:

на 1 год—4 м. 80 фэн., на $1/2$ году—2 м. 40 ф., на 3 месяцы—1 м. 20 ф., на 1 мес.—40 фэн.

Беларуская Віленская часопісь

выходзіць два разы у тыдзень: у аўторкі і пятніцы.

Адрэс рэдакціі: Вільня, Завальная 7.
Адрэс адміністрації і экспэдыціі: М. Стэфанская 23.

Цэна абвестак:

на 4-ай старане за радок дробнымі літэрамі—25 фэніг.; дробные абвесткі—па 5 фэн за слова. Абвесткі аб сьмерці—60 фэн. за лінейку дробн. друкам.

№ 99 (191). Год II. Вільня, 11 сьнежня 1917 г. Цэна 5 фэн. (3 кап.).

Замірэньне з Румыніей.

10 сьнежня.

Заходні тэатр:

Фронт Рупрэхта Баварскаго: На фронці Фляндрыі на паадзінокіх атрэзках між Скарп і Кантэн агонь узмацаваўся. Англічане выкінуты з акопаў на заходзі ад Грэнкур.

Фронт нямецкаго Насьледніка: У розных мейсцох на фронці ўзяты палонные французы. На усходнім беразі Маасу дайшоў учора значнай сілы і трываў сягоньня раніцай.

Фронт Альбрэхта Вюртэмбэрскаго: на поўдні ад Гір узяты 4 афіцэры, 41 салдаты і некольки кулемётаў.

Усходні тэатр:

Між Днестрам і Чорным морам злучэные войскі зрабілі **ЗАМІРЭНЬНЕ З РАСЕЙЦАМІ і РУМЫНАМІ**.

Італьянскі тэатр.

У дэльце П'явэ мы здабылі штурмам Капо Сіле з 200 людзей.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.) Нашы падводные лодкі затапілі ізноў навакол Англіі 11.000 тонн.

ЛОНДОН. „Daily News“ наказуе с Пецярбурга:

Народны камісар Троцкій 3.XII у вечары на сходзі ў цырку „Modern“ здаў справу аб працах народных камісараў. Рэзультат 8-месячнай рэволюціі — гэта мір. Каб дайсьці гэтай мэты трэбало скінуць буржуазны урад і Керэнскаго. Другой павіннасьцю было прэдлажыць зрабіць замірэньне на ўсіх фронтах, каб дайсьці міра на аснове формулы: „кожын народ плебісцытам пастанаўляе, да якой дзержавы ён хочэ належаць“. Троцкій сказаў: „Большэвікі мелі сперша мала аднадумцаў,—а цяпер за імі стаіць уся Расея, апрыч партыі кадэтаў, каторые называюць сябе партыей „народнай волі“. Далей Троцкій апаведаў аб адносінах Расеі да саюзьнікоў і адзначыў, што Керэнскій гаварыў да іх, як слуга да паноў. Але ім яшчэ пакажуць, што яны павінны знасіцца з урадам расейскаго народу на аснове роўнапраўства. Троцкій казаў: „Пачуўшы сябе сільнымі, мы ад імі расейскаго народу зрабілі мірнае прэдлажэньне. Мы зробім не дыплёматычны, а народны мір, калі наша адкрытая палітыка дасьць рэзультат“.

Ахвяра глаунакаманнуючаго на ўсходзі для Курляндзіі і Рыгі.

Беда і ціжары вайны выявіліся ў Курляндзіі ня ў меншай меры, чым у другіх землях Усходу, захопленых жестокай і безміласэрнай вайной. Пачалася чацьвертая ваенная зіма, і беда тым вастрэйша, што тысячы ўцекачоў вярнуліся да старых сваіх сяліб і павінны там загаспадарыцца. Рыга і ваколіцы ле яшчэ нідаўна былі мейсцом вострых бітв і ваеннаго знішчэньня. Цяпер усё трэба аднавіць і адбудоваць. У сьвядомасьці гэтаго факту глаўнакамандуючый на усходзі, Прынц Леопольд Баварскі, ахвяраваў для Курляндзіі 100.000 марак, а для Рыгі і ваколіц — 50,000 м., каторые будуць ужыты начальнікам Militär-Verwaltung Kurland, і губэрнатарам Рыгі, каб змягчыць бяду ў горадзі і на вёсцы.

ЛЮГАНО. „Corr. d. Sera“ друкуе распачлівую просьбу партыі нэутральнасьці:

„Цяпер не час вінаваціць тых, хто хацеў вайны. Калі падвоз с саюзьніцкіх дзержаў спыніцца, дык Італія апыніцца ў такой глыбокай экономічнай пропасьці, аб якой ніхто ня можэ падумаць“.

ШТОКГОЛЬМ. «Дело Народа» наказуе, што французскае пасольство,—між іншым, заявіло:

Пазыція Франціі у справе перэгавораў аб замірэньні не змянілася. Пытаньне аб міры Францыя будзе разгледаць толькі разам з расейскім установчым сэймам, бо толькі ён адзін мае права прамаўляць ад імі расейскаго народу. Французскі урад не збіраецца разрываць зносін з Расеей. Калі наступіць сепаратны мір, дык праз Расею прыдзецца падвазіць у Румынію спажыўные прадукты.

РОТТЭРДАМ. Пачатак рэволюціі ў Португаліі падобен да рэволюціі ў Расеі. Пасланые войскі не стрэлялі, і народ іх вітаў.

ПЕЦЯРБУРГ (Гавас). Масква пасылае ў установчы сэйм 5 большэвікоў, 1 кадэта і 4 соцыял-революцыонераў. За большэвікоў пададзено 245,557 галасоў, за соцыал-революцыонераў—107.238, за кадэтаў—25,328, а за меньшэвікоў—19.925.

Аб нашу будучыну.

Пад громы гармат выковываюцца асновы нашай будучыны. У віры незвычайных здарэньняў сусьветнай вагі родзіцца і узгадоўваецца новае пакаленьне вольных беларусаў.

У сучасным беларускім руху да нацыональнаго адраджэньня ёсць два незвычайна важные момэнты. Першы зрабіў на Беларусі с прыганятых-нявольнікоў свабодных людзей-хлебаробаў. Гэта—вызваленьне ад паншчыны. Другі момэнт збудзіў у душы гэтых вольных людзей першые праблескі нацыональнай сьвядомасьці. Гэта—рэвалюція 1905 году.

Цяпер настаў трэйці момэнт, ня менш важны, чымсі два раней-шые: з думак-ідэалаў, аб каторых снілі мінулые пакаленьні, родзіцца жывое дзела—творыцца новае жыцьцё. У тэй чы іншай комбінаціі, на такіх або сякіх асновах будучына суліць нашаму краю волю.

Але мала таго, што ход палітычных прыпадкаў адкрывае нам дарогу да новаго жыцьця: перад намі йшчэ вялізарная работа—будаваньне таго жыцьця, рэалізація нашай волі. І вось узнімаецца пытаньне: ці запраўды здалеем мы гэну волю ўзяць?

Іншых знімае страх, знявер'е ці хопіць нам сілы на гэта? Іншые агледаюцца с трывогай навакол сябе: гдже-ж тые рукі, якіе павінны ўзяцца за работу?

Есць у гісторыі народаў дзіўная пасьледавацельнасць: нацыональные задачы насьпеваюць у меру развіцьца сіл народу, і гэнымі сіламі націа выпаўняе загаданую ей жыцьцём работу. Гэта праходзіць чырвонай ніткай праз усю мінуўшчыну. І мы верым—цьвёрда верым, што тай самы ход выпадкаў, каторы стаўляе перад намі гасударственую задачу, вызаве да жыцьця сілы, здольные выпаўніць яе.

Мала йшчэ чынных сіл беларускіх з гэтаго боку фронту, мала іх і у іншых краёвых нацыональнасьцей. Але мы ведаем, што сьцяг краёвай інтэлігэнціі працярэблен вайной—працярэблен і яшчэ раней расейскай палітычнай сыстэмай, прымушаўшай найлепшые, найбольш чынные элемэнты з нашаго краю шукаць хлеба ў чужыне—ў Расеі, бо на сваей зямлі яго не знаходзілі. Гэтые сілы пасьля вайны вернуцца да нас і дружна возьмуцца да працы для свайго краю—свайго народу. І калі цяжкіе варункі працы ў нас цяпер—у першы момэнт гасударственаго творчества, дык затое мы с поўным спакоем можэм глядзець у

Дый мала таго, што вернуцца у родны край нашы браты з арміі і з эміграціі: аснова нашай будучыны—гэта тое нарастаючае пакаленьне, каторае мае магчымасць дайсьці прасьветы ў роднай мове сваей—у беларускай школе. На нашых вачах ужо будуецца **Новая Беларусь** ад самых фундамэнтоў: ад школы, каторая узгадуе тысячы добрых, сьвядомых сыноў нашаго народу. І ў гэтым — наша буцучына, на гэтым апіраецца цьвёрдая, нязломная вера, што ніхто і ніщто ўжо ня здолее спыніць народнаго руху да адраджэньня.

У Вільні і ваколіцах.

—

× **Беларускіе школы ў Вільні.** Згодне з апавешчэным плянам, Беларускі Камітэт злучыў аднакласовые школы Зьвярынецкую з Лукішскай і Астрабрамскую з Зарэчнай у двуклясовые, у каторые **ужо прынімаецца запісь дзяцей.**

Школы памешчаюцца: 1) на сьв. Юрскім праспэкці 44, кв. 18 і 2) на Аугустыньянскім (б. Казіміраўскім) завулку № 15.

Тымчасам запісываць дзяцей можна і ў Беларускім Камітэці, Віленская 33.

× **Беларускі календар на 1918 год** выйдзе з друку у найбліжэйшым часі.

Цэна календара—40 ф. (20 к.).

× **«Русское экономічэское обшчэство».** Гэтымі днямі ў Вільні адкрылося «Русское Экономічэское Обшчэство», каторае мае на мэці палепшыць матэр'яльнае палажэньне віленскіх расейцаў.

Запісь членаў т ва прынімаецца ў гасподзі яго (Каштанавая 4, 7) кожын дзень ад 9 гадз. раніцай да 1.

Маршалак т-ва—І. Кесарев.

× **Адкрыцьце памятніка.** 6 сьнежня, у чэцьвер, адбылося адкрыцьце памятніка на магільніку для забітых у гэтай вайне расейскіх і нямецкіх ваякаў. На урачыстасьці былі такжэ члены літоўскай Краёвай Рады.

× **Дармовые карты на хлеб** жонкам запасных за месяц студзень будуць выдаваць у III аддзелі пры Stadthauptmanie, Дамініканская 2, пакой 143, ад 8 да 12 і ад 4 да 7 гадз. у гэткіе дні:

Цыркул 4	— 10 і 11	сьнежня
« 6	— 12	»
« 7	— 13	»
« 8	— 14 і 15	»
« 1	— 17	»
« 5	— 18	»
« 3	— 19	»
« 2	— 20	»

Не ўзяўшые сваіх карт за гэтые дні могуць атрымаць іх ешчэ 21 і 22 сьнежня.

Карты даюць права на безплатную выдачу хлеба і бульбы.

× **Страхоўка ад агня.** Новые умовы аб страхоўцы ад агня могуць рабіць толькі таварыствы, зацьверджэные Глаўнакамандуючым на Усходзі і маючы спэцыальнае пазваленьне рабіць умовы. Старые бягучые умовы можна аднаўляць. Агенты, каторые хочуць занімацца гэтым, павінны заяўляцца у прыналежнаго Kreishauptmanа або Stadhauptmann'а, дзе ім будуць дадзены інструкціі. Калі умова будзе зроблена без пазваленьня ўласьцей, агентоў і адказываючых прэдстаўнікоў таварыств караціімуць вастрогам да 3 гадоў і штрафам грашмі да 20 000 м., ці аднэй з гэтых кар. Гэтакая ж кара жджэ і таго, хто дасьць сьвядома фальшывые ведамасьці дзеля атрыманьня пазваленьня.

× **Пазваленьня на таргоўлю прадуктамі.** Stadthauptmann апавешчае, што асобы, каторые мелі ў канчаючымся гаду пазваленьне на таргоўлю спажыўнымі прадуктамі і хочуць таргаваць далей, павінны свае старые пазваленьня не пазьней 20 сьнежня падаць у свой **нямецкі** паліцэйскі цыркул, дадаўшы гэрбовую марку на 1,50 м.

× **Ахрона вадаправодаў.** Stadthauptmann напамінае гаспадаром і упраўляючым дамамі, што с пачаткам халадоў трэба забаспечыць вадаправоды ад марозу. У нежылых і неапаліваемых мейсцох трэба з усіх вадаёмаў выпусьціць ваду.

× **У местовым лёмбардзі** (Троцкая 14) 18, 19 і 20 сьнежня ад 10 да 2 гадз. адбудзецца прадажа з ліцытаціі нявыкупленых у свой час рэчэй, тэрмін для каторых мінуў 31 жніўня 1917 г.

× **Тэмпэратура.** Найвышэйшая і найніжэйшая тэмпэратура за апошніе дні была па Цэльсію):

	найвыш	найніж.
5—6	— 9°	— 12°
6—7	— 4°	— 11°
7—8	— 3°	— 5.5°
8—9	— 3°	— 6°

З усяго Краю.

„Нямецкіе рублі".

На 30 лістапада было ў абароці „нямецкіх рублёў" на сумму 159.038.382 рублі.

Здача быдлячых трупаў.

Начальнік Militär-Verwaltung апавешчае, што жывёлы са скурай і сяродкамі, ў тым ліку трупы сабак і кароў, трэба здаваць у найбліжэйшы пункт дзеля спажыткаваньня падліны. За трупы жывёлы будуць плаціць. За неспаўненьня гэтаго караціімуць штрафам да 600 марак або арэштам да 6 месяцоў.

—

ГРОДНЯ. На 1919 год здаюць у арэнду гароды ў 23 дварах і фольварках у ваколіцах места. Падробнасьці у Wirtschaftsabschnit, Софійская вул. 26.

ГРОДНЯ. Адзін гандляр гнаў у Гродню карову. У дарозі карова гэтак аслабела, што гандляр быў прымушэн наняць праежджаўшаго міма селяніна з возам за 10 руб., каб той яе падвёз. Селянін узяў

Бэнэдыкт XV і Праваслауны Усход.

Орган каталіцкаго цэнтра ў Нямеччыне, „Germania", у №№ 542 і 546 з дн. 23 і 25 лістапада разглядае два **Motuproprio** цяперашняго Айца сьв., папежа Бэнэдыкта XV, каторые былі апавешчэны ў урадовым органе Сталіцы Апостольскай «Acta Apostolicae Sedis» (сшытак маёвы сёл. г.). У перакладзе гэны глаўны, мо' элаковы дакумэнт гэтак выглядае:

„Бэнэдыкт XV, Папеж.

«Непасьціглы прысуд Бога паставіў нас на мейсцэ св. Пётры, князя Апосталоў, катораго П. Езус на зямлі пастанавіў найвышэйшым і вечным пастырам душ, адкупленых Яго крывёй. Дзеля гэтаго наш апастольскі ўрад абавязывае нас ня толькі шчыра ўсё наша дзеяньне і ўсю нашу рупатлівасьць скіраваць на захаваньне, але і на поступ усіх касьцёлаў наагул і кожнаго з іх паасобку. Іх цэласьць і іх злучнасьць твораць ядынае містычнае цела Хрыстуса, значыцца Каталіцкі Касьцёл.

Наша бацькаўская любасьць расьцягаваецца на ўсе паасобные Касьцёлы, ды асабліва ўсходніе. Іх даўнейшая мінўшчына у гэткім блеску сьвеціць Сьвятасьцю і ведай, што мы сяніні яшче пасьля гэткаго доўгаго часу бачым іх сьвятло над рэштай хрысьціянства. Дык запраўды для Нас ёсьць немагчымым без некатораго балючаго учацьця думаць аб тым, як вельмі яны калісь красавалі і цадавалі надзею і як малымі і слабымі сталіся ад таго часу, як неразлучны сьцяг смутных прычын вялікшую часьць усходніх Касьцёлаў адарваў ад улоньня Касьцёла мацерынскаго. Нехай с помачай ласкі Божай дарагіе нашы сыны з усходу сваё пачатковае красаваньне і сваю пачатковую славу ізноў вернуць. Помнючы нашу задачу мы будзем рупліва старацца, колькі можэм, каб смутнае палажэньне ўсходніх Касьцёлаў папрavіць.

Дзеля гэтаго Мы пастанавілі для так званых уніяцкіх Касьцёлаў усходу, устанавіць новую св. Конгрэгацію, каторай кіраўніцтва Мы і пасьля Нас Нашы наступнікі асабіста прымаем на сябе. Кангрэгація, што была устаноўлена нашым папярэднікам блягаслаўленай памяці Піусам IX для спраў абрадоў усходніх і дагэтуль існавала, была злучэна с Конгрэгаціей Прапаганды, дык і магла выглядаць інстытуціей другараднай. І дзеля гэтаго людзі папярэджэные проці сьвятой Сталіцы, як Нам ведама, рабілі закіды, што бытцым рымскіе папежы ставяць на другараднае месца усходніх каталікоў. Безсумлеўку, даволі адзін раз з блізку праўдзівае палажэньне разгледзіць, каб праканацца, што гэнакіе закіды несправядлівы. Але мы хочым жычлівосьць Сталіцы Апостольскай да ўсходніх Касьцёлаў так выказаць, каб ніхто больш ня мог аб гэтым сумлевацца. Калі Нашы ўсходніе Касьцёлы убачуць, як папеж сам руніцца аб іх справах, напэўне пераканаюцца, што сьвятая Сталіца не магла болей ім любасьці паказаць. Далей можэм спадзявацца, што адгэтуль ніхто усходнім Касьцёлам ня будзе магчы узбудзіць няверу да лацінніказў, бо цяперашні загад яшчэ ясьней пакажэ, што Касьцёл Езуса Хрыстуса, дзеля таго, што ёсьць ні лацінскім, ні грэцкім, ні славянскім, але каталіцкім, між сваімі сынамі ніякай розніцы ня будзе робіць, і што ці яны грэкі, лацыннікі, ці славяне, або іншай нацыональнасьці перад Сталіцай Апостальскай усе займаюць роўнае месца.

Дзеля гэтаго Мы пастанавілі і моцай Нашай Апостольскай ўласьці гэтак загадываем:

1) Св. Конгрэгація Прапаганды для спраў усходніх абрадоў з дня 30 лістапада сёл. г перэстае існаваць.

2) С першаго дня чароднаго месяца паўстае да жыцьця і мець будзе прэзэсам самаго св. Айца св. Конгрегація для усход-

10 руб. і павёз карову, але не у Гродню, а да найбліжэйшай жандарскай варты, дзе яе сконфіскавалі. Гандляр же ўцёк.

КУЗЬНІЦА. Тутэйшы жыхар, Антон Лукашэвіч, за забаронены прывоз у Гродню жыта засуджэн на 150 м. штрафу.

ГАРАДОК. Шавец Зэйдэль Каган, 20 гадоў, засуджэны за кражу з узломам на 2 гады ў вастрог, уцёк с турмы ў Беласток. Яго шукаюць.

ЛАСОСНА. За нарушэньне манаполі на гарэлку гандлярка Гудэка Левін аштрафована на 250 м.

ВОЎКАВІЗНА, мар'ямпольск. п. Тутэйшы селянін, Енас Саладоніс, удавец, жыў з двома сваімі глуханямымі дзяцьмі вельмі блага. 10 студня 1917 году між сынам і бацькам узнялася бойка. Сын даведзены да роспачы пастаянным біцьцём, ударыў бацьку калом і разбіў яму галаву на сьмерць. Пасьля сын запягнуў труп бацькі ў суседніе акопы і закапаў тамака. Праз некалькі дзён сабакі выкапалі труп і напалавіну з'елі яго.

На судзе забойца бацькі вёў сабе зусім спакойна і нават быў вясёлы. Суд, прынімаючы пад увагу змягчаючые акалічнасьці, засудзіў глуха-нямога і не зусім пры розуме хлопца на 1 год у вастрог.

ЗУБРЫН, сувальск. пав. Ад неасьцярожнасьці з лучынай загарэлася хата тутэйшага старасты. У часі пажару згарэла жонка старасты і двое дзяцей.

КІБАРТЫ. Гэтымі днямі тут памерла М рыя Вольфф, каторая радзілася ў часі паходу Напалеона на Расею і гэтак пражыўшая 105 гадоў.

МІТАВА. У той аўторак адкрылася надзвычайная сэсія курляндзкаго земства пад маршалкоўствам кн. Лівэна.

ВІТЭБСК. 20. XI—3. XII. Глаўнакамандуючій Крыленко выпусьціў гэткую адозву да арміі і флоту:

„З рэволюцыйнай арміей я заняў Магілёў Акружэная з усіх старон глаўная кватэра паддалася біз бітвы. Апошняя прашкода дзеля міра зніштожэна. Я не магу прайсьці моўчкі міма сумнаго здарэньня — забойства бышаго глаўнакамандуючаго Духоніна. Ненавісьць народу перэйшла уселякую меру. Ня гледзячы на ўсе спробы выратаваць Духоніна, яго выцягнулі с карэты і забілі. Уцечка генэрала Корнілова перад упадкам глаўнай кватэры была прычынай гэтаго.

„Таварышы! Я не магу прайсьці моўчкі міма гэтаго. Не магу дапусьціць ганьбы на штандары рэволюціі. Будзьце годны здабытай волі".

Глаўнакамандуючій
Крыленко.

Офіцыяльны аддзел.

Апавешчэньне.

Засуджэны імператарскім нямецкім акружным судом у Вільні на сьмерць 10 кастрычніка 1917 году за учасьце ў рабунку і недазволенае нашэньне аружжа Станіслаў Чывіліс, с Чывіль, Маляцкаго пав., 24 гадоў веку, павешен 8 сьнежня 1917 г.

Вільня, 8 сьнежня 1917 г.
Kaiserlich Deutsches Bezirksgericht.

Апавешчэньне.

Паводлуг паліцейскаго загаду Начальн ка Упраўленьня з 23. IV. 1917 (оф цыяльны додатак „Wilnaer Zeitung" с 6 мая 1917 г.) і загада Mili är-Verwaltung Litauen з 10. XI. 17 Abt. C 13., № 1082, апавешчаю дзеля агульнаго ведама:

1. Прамышленае біцьцё скаціны можэ адбывацца толькі на моцы пазваленьня і дзеля здавальненьня мест і вялікшых ваколіц краю.

Аб біцьці дома трэба кожын раз заўляць мейсцовамy старасьце дзеля атрыманьня пазваленьня.

2. Лой і сьвінны здор, каторые дабываюцца пры прамышленным або хатн м біцьці, падлегаюць рэквізыціі, і трэба здаваць за грошы адноснаму старасьце.

3. Апрыч таго пры хатнім біцьці кожын раз ад кожнай сьвіньні трэба аддаваць адну заднюю шынку і 6 фунтаў саланіны с карку.

4. Хто б'е без пазваленьня, павінен ждаць цяжкой кары і конфіскацыі без ніякай платы.

Падбродзе, 7 сьнежня 1917 г.

Der Stadthauptmann
Friedrich,
Oberlt. d. Res.

ВЕСТКІ З РАСЕІ.

ЛОНДОН. „Правда" апавешчае, што усе заграничные пазыкі, а такжэ пазыкі чугунак, забасьпечаные урадам, аб'яўлены неважнымі, і плата працэнтаў і тіраж дзеля выплаты спыняюцца. Гэта абнімае і ўнутраные пазыкі, калі облігаціі знаходзяцца ў руках чужазямцаў. Асаблівa цяжка гэты крок адабецца на французах, у руках каторых знаходзіцца на 20 мільярдаў франкаў расейскіх пазык.

ЛОНДОН «Daily Telegr.» наказуе 6. XII. с Пецярбурга:

Сягоньня апавешчэн дэкрэт аб арэшце ўсіх заграничных пазык і стрыманьні выплаты працэнтаў за іх.

„Morning Post" піша, што расейскі урад офіцыяльна спыніў ад 3 сьнежня выплаты за дастаўку снарадаў.

«Daily Chron.» кажэ, што Троцкій выдаліў 160 расейскіх консулоў заграніцай, адмовіўшихся прызнаць уласьць большэвікоў.

Ленін выдаў загад аб скасаваньні ўсіх тытулоў — радавых і асабістых і аб тым, каб кожын называўся грамадзянінам расейскай рэспублікі.

ЦЮРЫХ. У Пецярбурзі адкрыўся з'езд ваенных камісій дзеля развязкі пытаньня аб дэмобілізаціі.

ГААГА У найбліжэйшым часі англіцкі урад апавесьціць асьцярогу расейскаму ураду, паказваючы небясьпеку для Расеі, калі саюзьнікі адвернуцца ад яе. Падобные заявы зробяць і іншые урады.

ШТОКГОЛЬМ „Правда" друкуе гэткую заяву Троцкаго:

„Прэдстаўнік Амэрыкі пры расейскім генэральным штабе, маёр Керп, і прэдстаўнік французкай ваеннай місії. Лявэрн, рабілі бышаму глаўнакамандуючаму Духоніну прэдлажэньня, моўные характэр падбіваньня проці цяперашняго ураду. Гэтаго я не магу абмінуць моўчкі. Цяперашні урад не вымагае, каб яго прызнавалі паслы і агенты саюзьнікоў, але ня будзе дапускаць праціўленьня яму, і прадаўжэньня цяперашняй іх тактыкі можэ выклікаць вельмі цяжкіе пасьледзтвы, адказ за ка торые рада народных камісараў ужо цяпер с сябе зьнімае".

ЛОНДОН «Daily Mail» даносіць с Пецярбурга:

Трэбаваньне расейскаго ураду выпусьціць арэштаваных у Англіі расейскіх грамадзян асталося без адказу. Тады Троцкій загадаў забараніць англіцкім подданым выежджаць з Расеі. У радзе-ж ён сказаў: „Нашы саюзьнікі і ворагі павінны раз назаўсёды ведаць, што парадкі с часаў цара, Мілюкова і Керэнскаго—мінулі, і што кожын расейскі грамадзянін — усё роўна, ці то палітычны эмігрант, ці рэволюцыйны салдат, знаходзіцца цяпер пад зашчытай расейскай рэволюцыйнай дзяржавы".

ЖЭНЕВА. Троцкій прызваў назад расейскіе войскі с Франції. У крайнім прыпадку загад большэвіцкаго ураду прыказывае ім перайсьці на нэутральную зямлю.

БАЗЭЛЬ. Украінскае бюро прэсы апавешчае:

Дыплёматы саюзьнікоў заявілі украінскай цэнтральнай радзе, што яны гатовы прызнаць украінскую рэспубліку, калі яна абяжэцца ваеваць. Украінская рада адказала, што Украіна хочэ дзяржаць поўнай нэутральнасьці, каб захаваць згоду з абедзьвымі ваюючымі старонамі.

ЖЭНЕВА. Французскі урад у офіцыяльнай прэссе апавешчае:

С прычын немагчымасьці аказаць Румыніі помач трэба лічыцца з выхадам гэтай дзяржавы с чысла саюзьнікоў.

БЭРН. Крыленко прэдлажыў Леніну назначыць за глаўнакамандуючаго начальніка румынскаго фронту генэрала Чэрбатова. Генэрал Чэрбатов—адыны з расейскіх камандзіраў, астаўшыйся на сваім мейсцы ад часу царскаго панаваньня.

ПЕЦЯРБУРГ. (Рэўтэр). Быўшый глаўнакамандуючый паўдненна-заходнім фронтам, Дзенікін, начальнік яго штабу, Марков, і генэрал-кватэрмістр Орлов уцяклі да Корнілова.

ПЕЦЯРБУРГ. (Рэўтэр). Корнілов злучыўся с Каледзіным.

„Правда" піша:

Апрыч Духоніна, забіты ёшчэ чацьвёра генэралаў.

Англіцкая і французкая ваенные місії, па загаду Крыленкі, выcланы пад вартай з глаўнай кватэры ў Пецярбург.

РЫМ. Генэралу Духоніну, перад тым, як ён паддаўся, ўдалося зніштожыць усе тайные дакумэнты.

няго Касьцёла, асобная ад сьвятой Конгрэгаціі Прапаганды. Творыцца вялікшая лічба кардыналоў, с каторых адзін будзе сэкрэтаром. Далей будзе яна мець асэсара, выбранаго з найвыдатнейшых прэдстаўнікоў клеру і вялікшую лічбу консультороў лацінскаго і ўсходняго абраду. Апрача таго, да яе належыць будзе дазолі урадніков, пазваных с паміж духоўных найбольш азнаёмленых з усходнімі справамі.

3) Да гэтай Конгрэгаціі належыць будуць усе справы, якіе яны не былі, каторые датычаць асоб, дысцыпліны і абрадоў усходніх Касьцёлаў. Нават належыць будуць справы мешаные, значыцца такіе, каторые так сама і лацінікаў, або рэчаў, або асоб, датычаць.

4) Для Касьцёлаў усходніх абрадоў гэтай Конгрэгаціі будуць дададзены усе паўнамоцніцтва, каторые мае Конгрэгація абрадоў лацінскіх, з выняткам правоў Конгрэгаціі св. Офіціум.

5) Гэта Конгрэгація будзе разглядаць спорные пытаньні дысцыплінарнай дарогай. Такіе, каторые прызнае парабоючымі прысуду суда, будзе скіровываць да судовых трыбуналоў, самой выбраных.

Гэтые загады выданы на вечные часы і уведзены ня гледзючы на усе праціўные распараджэньні, хоцьбы яны заслужывалі асобнаго вымяненьня.

Дадзены ў Рыме у Св. Пётры дня 1 мая 1917 г. у трэцім годзе Нашаго понтыфікату.

Бэнэдыкт XV, Папеж."

Апрача гэтай Конгрэгаціі Кардыналоў для ўсходніх Касьцёлаў, другое тагож дня Motuproprio папежа у Рыме, сталіцы хрысьціянства, папескі інстытут для ўсходніх Касьцёлаў. Ен будзе мэць усё патрэбнае для вядзеньня навуковых досьледаў і дзельных прафэсароў, злашча спэцыялістаў у ўсходніх пытаньнях. Гэны інстытут назначаецца перш на перш для прыгатаваньня і эдукаціі лацінскіх ксяндзоў, каторые будуць працаваць сярод верных усходніх касьцёлаў. У інстытуце будуць магчы вучыцца уніяты і праваслаўные, каторые захочуць там закончыць сваю тэолёгічную эдукацыю. Без ніякаго накіданьня, гэны інстытут будзе старацца ім палягчыць пазнаньне праўды на месцы. Каталіцкая і праваслаўная навука будзе выкладаца паралельна, каб кожны с крыніц сам мог пазнаць пункты выхаду адных і другіх.

На апрычонную ўвагу заслужываюць гэткіе 7 пунктаў організаціі гэнаго інстытуту:

1) Інстытут дзеля вядзеньня досьледаў над усходнімі пытаньнямі будзе называцца **Інстытутам Папескім;**

2) Ен будзе пад загадам Конгрэгаціі для ўсходніх Касьцёлаў.

3) Будзе знаходзіцца ў „Hospitium—Наварачываючыхся", што ля самаго Ватыкану.

4) Будуць выкладацца гэткіе прадметы: праваслаўная тэолёгія з розными навукамі, каторые на ўсходзе выкладаюцца с тэолёгіей, значыцца ўсходняя патролёгія, гісторычная тэолёгія, касьцёльнае права усіх хрысьціянскіх нацый і розные літургіі ўсходу, далей рэлігійная і сьвецкая гісторыя Візанціі і усходу, этнографічная географія і хрысьціянская археолёгія, а таксама палітычная арганізація ўсходніх нацый. Далейшые тры параграфы абазначаюць час быцьця тут курсу навук на два гады. Слухачамі гэнаго інстытуту аднальково могуць быць лацініякі уніяты і праваслаўные. Для інстытуту будзе наладжэна багатая бібліотэка кніг і газэт.

«Germania» (№ 558 з дн. 2—XII—17) друкуе весьці з Рыму з дня 1 сьнежня:

«Папеж назначыў кардынала Марініі сэкрэтаром Конгрэгаціі для усходняго Касьцёла, а членамі яе кардыналоў: Ваннутэльлі, Віко, Мэрры дэль Валь, Гаспаррі, Сэрафіні, Фрюхвіртг, Скапінеллі, Лега і Гаскэт. Далей назначыў асэсарам Конгрэгаціі mgr. Пападупуль, а райцамі: msgr. Рагамані, Залескі, Сарді, Пэтт, Ландріэ, Ляурэнті, Коллері, Гриффэн, Тібэргэн і оо. Торосcіян, Дэльпюш і Тардагі».

ПЕЦЯРБУРГ. (П.Т.А.). З над Дону даносяць, што Каледзін у Новачэркаску. Ен занімае становішчэ выжыдаючае. У іншых местох Донскай обласьці ўласьць знаходзіцца ў руках рад раб. і салд. і Украінскай цэнтральнай Рады. Думаюць, што Каледзін прыгатаўляецца да аружнага выступленьня. Урад чыніць энэргічные крокі, каб яго перэмагчы.

Камітэт левай часьці соцыалрэволюцыйнай партыі выбраў сягоньня урад і бюро. Гэтак адбыўся раздзел партыі. Выясьненьне адносін да ураду адложэно да канца перэгавораў аб заміреньні.

КОПЭНГАГА. Балтыцкі флот выбраў у установучы сэйм Леніна і Дубенко.

Выбары ў вёсках далі вялікую перэвагу левым соцыалістам. Рэзультаты выбароў у местох крыху лепшые для кадэтаў.

ШТОКГОЛЬМ. Расейскіе імпэратарскіе клейноты прапалі з Эрмітажу. Здаецца, што іх вывязьлі ў пачатку вайны.

Расея і Нямеччына.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). Дзеля нарады з Імперскім Канцлерам у Бэрлін прыехалі фельдмаршалак Гіндэнбург і генэрал Людэндорф.

БЭРЛІН. Гіндэнбург і Людэндорф адбылі важную нараду с канцлерам Гэртлінгам, а пасьля паехалі назад у глаўную кватэру.

БАЗЭЛЬ. „Праўда“ пішэ, што Троцкій заявіў радзе раб. і салд., што ўраз жэ пасьля дачашнаго заміреньня пачнуцца перэгаворы аб міры. Іх ждуць йшчэ ў гэтым месяцы.

З усяго сьвету.

АМСТЭРДАМ, (Рэўтэр). Тэлеграмы з Опорто апавешчаюць **аб рэволюціі ў Португаліі**. Падроб насьцей німа.

У Опорто 5 сьнежня узняліся разрухі. Народ рабаваў пекарні. Міністэр-прэзыдэнт Коста пастанавіў выйсьці у адстаўку. Новае міністэрство складаецца з дэмократаў.

Португальскіе „большэвікі“ вядуць агітацію проці учасьця Португаліі ў вайне і вітаюць разгром Італіі.

Да новаго міністэрства належыць бiўшый португальскі пасол у Бэрліне, Паэс.

ТЭЛЕГРАМЫ.

Нямецкіе апавешчэньня:

7. XII. **Заходні тэатр:**

Фронт Рупрэхта Баварскаго: У заваpoці Інра—сільны агонь. Між Грэнкур і Маркойн узят штурмам хутар Ля Жістіс. Маркойн ачышчэн ад ворагоў. На поўдні ад ля Вакры ў вострых бітвах ручнымі гранатамі мы удзержалі свае пазыціі. Уварваўшыеся ворагі выкінуты.

Фронт нямецкаго Насьледніка: Набапол Маасу ажыўлены агонь.

Фронт Альбрэхта Вюртэмбэрскаго: У лесі Апрэмон узяты 20 палонных.

Паручык Міллер дайшоў сваей 36-ай пабеды на паветры.

На ўсходнім тэатры і македонскім фронці—нічога новаго.

Італьянскі тэатр

У ваколіцах Сямі Грамад число узятых палонных даходзіць ужо 7 тысяч.

8. XII. **Заходні тэатр**

Фронт Рупрэхта Баварскаго: У Фляндрыі пры Бэзэлярэ і на поўночы ад Варнэтон — ажыўлены агонь. У бітвах ручнымі гранатамі мы адкінулі англічан наабапол Грэнкур на колькі сот мэтраў назад. Спроба ворагоў пасунуцца ўпярод на поўначы ад ля Вакрі адбіта. Мы ўзялі 53 палонных, у тым ліку 5 афіцэраў, 2 гарматы і 15 кулемётаў.

Фронт нямецкаго Насьледніка: На поўдні ад Ля Фэр, на поўдні ад Краон і на ўсходнім беразі Маасу —жывы агонь.

На ўсходнім тэатры і македонскім фронці—без ніякіх перамен.

Італьянскі тэатр:

Число узятых палонных, пачынаючы ад 4 сьнежня, дайшло 16 тысяч.

2.XII. **Заходні тэатр:**

Фронт Рупрэхта Баварскаго: На паадзінокіх адрэзках фронту Фляндрыі — на поўдні ад Скарп і між Мэвр і Бантэ — ажыўлёные бітвы.

На усходнім театры, македонскім фронці—без перамен.

Італьянскі тэатр.

На плоскагорыі Асяго, пры Монтэ Томба і пры Монтэллё — жывая чыннасць артылерыі.

КАЛЯ ВАЙНЫ.

БУДАПЭШТ (ВТ.Б.). Вэнгерская дэлегація. Аўстрыяцкі міністэр заграніцных спраў, гр. Чэрнін, сказаў доўгую прамову, гаворачы між інным:

„Мы не павінны забываць, што мы знаходзімся ў лепшым за Нямеччыну палажэньні. Нашы землі ачышчэны ад ворагоў, а колоніі Нямеччыны—ў руках ворагоў. Я горача жадаў-бы, каб прыйшоў момэнт, калі-б мы маглі біцца поплеч з нашымі саюзьнікамі і на другіх фронтах. Калі нашы ворагі думаюць, што здалеюць пасварыць нас з нашымі саюзьнікамі, дык яны благіе палітыкі і благіе людзі.

„У 1915 гаду Італія, не аб'яўляючы вайны, магла дайсьці тэй карысьці, аб якой цяпер і ў васьне ня сьніць. Цяпер у найлепшым здарэньні Італія можэ дабіцца такога палажэньня, якое было перад вайной. Калі яна лёгкамысна будзе далей ваеваць, дык мір будзе некарысны для яе.

„Калі Злучоные Штаты аб'явяць вайну і нам, дык гэта не адаб'ецца на развязцы вайны“.

КОПЭНГАГА. Прымас каталіцкаго касьцёла ў Даніі, біскуп Ойк, заявіў, што ў найбліжэйшых днях будзе зроблен мірны крок Папежа, міма каторага саюзьнікі ні ў якім здарэньні моўчкі прайсьці ня здолеюць.

ВАШЫНГТОН. (Рэўтэр). Сэнат усемі галасамі пастанавіў аб'явіць Аўстрыі вайну.

Ніжняя Палата прыняла гэткуюж рэзолюцію перэвагай 363 галасоў проці 1 голасу соцыаліста.

Прэзыдэнт Вільсоп падпісаў біль аб аб'яўленьні Аўстрыі вайны.

ЛОНДОН. (Urađowa). Нямецкая усходняя Афрыка зусім ачышчэна ад ворагоў. Гэтак і апошняя нямецкая колонія перэйшла у англіцкіе рукі. Астаткі нямецкіх войск прарваліся на португальскую зямлю. Учынены крокі, каб зніштожыць і іх.

За месяц лістапад узяты ў палон або забіты: 115 немецкіх і 3082 чорные салдаты. Апрыч таго здабыты 2 марскіе гарматы, 1 палевая 10—цэнтымэтровая 1—7 цэнтым., 1—6 цэнт., 1—3,5—цэнт., 73 кулемёты і некалькі тысяч стрэльб.

ЦЮРЫХ. Паводлуг афіцыальнаго падрахунку ваенные выдаткі саюзнікоў да жніўня гэтаго году дайшлі 67.414 мільёнаў доляроў, а выдаткі цэнтральных дзержаў — 30.900 мільёнаў дол.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). У поясе блокады навакол Англіі нашы падводные лодкі ізноў затапілі 13 000 тонн.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). У паўночных водах нашы падводные лодкі ізноў затапілі 12 000 тонн.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). Нашы падводные лодкі у паўночных водах ізноў затапілі 4 параходы.

БЭРЛІН. (В.Т.Б). Нашы падводные лодкі ў Англіцкім канале і Паўночным моры ізноў затапілі 15.000 тонн.

Друкавана у друкарні М. Кухты. Выдавецтва «Гоман». Рэдактар Язэп Салавей.